

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 21.1.2011, η Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κα **Κωνσταντίνα Μπιρμπίλη** απέστειλε προς γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) το Σχέδιο Νόμου **«Διατήρηση της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»**.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από την κα **Μαργαρίτα Ζούλοβιτς**, την κα **Ζωή Λαναρά** και τους κ.κ. **Φωκίωνα Δεληγιάννη**, **Ηλία Ηλιόπουλο**, **Νικόλαο Λιόλιο** και **Γεώργιο Γωνιωτάκη**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Γ. Γωνιωτάκης**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η κα **Χριστίνα Θεοχάρη** και οι κ.κ. **Κωνσταντίνος Συμεωνίδης** και **Κίμωνας Χατζημπίρος**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. μετείχε η επιστημονική σύμβουλος **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, η οποία είχε τον επιστημονικό συντονισμό της Ομάδας. Ερευνητική στήριξη παρείχε από πλευράς Ο.Κ.Ε. η κα **Δήμητρα Λαμπροπούλου**, Οικονομολόγος.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τρεις (3) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 31^{ης} Ιανουαρίου 2011.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητής ήταν ο κ. **Γ. Γωνιωτάκης**, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 4^{ης} **Φεβρουαρίου 2011**, διατύπωσε την υπ' αριθ. **251** Γνώμη της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασική θέση της Ο.Κ.Ε. είναι ότι η περιβαλλοντική προστασία μπορεί να συνδυαστεί αρμονικά με την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης πολιτικής προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων.

Οι βασικότερες επισημάνσεις, όπως προέκυψαν από τη Γενική Αξιολόγηση του Σχ/Ν, επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

- Τα όρια των περιοχών «Φύση 2000», όσο και οι ειδικές απαγορεύσεις και ρυθμίσεις για κάθε περιοχή, πρέπει να καθοριστούν με επιστημονική τεκμηρίωση, μετά από την εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) για κάθε προστατευτέα περιοχή.

Οι παραγωγικές δραστηριότητες πρέπει να είναι επιτρεπτές υπό συγκεκριμένες, σαφώς καθοριζόμενες προϋποθέσεις, ανάλογα με την οικολογική ευαισθησία κάθε περιοχής και επομένως όχι “a priori” απαγορευτικές. Μία τέτοια προσέγγιση συμβαδίζει απόλυτα και με τη λογική της πράσινης ανάπτυξης, όπου η φύση συνυπάρχει και υποστηρίζει την ανθρώπινη δραστηριότητα και ευημερία.

- Η ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας και στις άλλες πολιτικές θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα καθώς είναι βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- Σχετικά με το φλέγον ζήτημα της δόμησης εντός των περιοχών «Φύση 2000», η ρύθμιση για τα 10 στρέμματα είναι μια οριζόντια προσέγγιση. Δεν πρέπει τέτοιου τύπου οριζόντιες προσεγγίσεις να καθορίζουν τα μέτρα προστασίας των φυσικών περιοχών, τα οποία χρειάζεται να εξειδικεύονται ανάλογα με τις ανάγκες προστασίας των φυσικών αντικειμένων (διάφορα είδη χλωρίδας ή πανίδας, οικοσυστήματα, τοπία κ.λπ.). Η συγκεκριμένη οριζόντια προσέγγιση του Σχ/Ν θα καταλήξει σε ανεφάρμοστη προστασία και πιθανότατα σε έξαρση της αυθαιρεσίας.

Η αποτελεσματική προστασία των περιοχών του δικτύου «Φύση 2000», αλλά και άλλων περιοχών και ζωνών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, προϋποθέτει ένα σύνθετο οπλοστάσιο μηχανισμών, που περιλαμβάνουν (α) Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) και (β) Διαχειριστικά Σχέδια

Οι ΕΠΜ πρέπει να προηγηθούν για την οριοθέτηση και τον καθορισμό μέτρων προστασίας, με υποχρεωτικό προσανατολισμό σε αρμονικούς συνδυασμούς προστασίας και ανάπτυξης κατά περίπτωση για όλες τις προστατευτέες περιοχές εντός των επόμενων δύο (2) ετών με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ. Στην συνέχεια επιβάλλεται να εκπονηθούν Ειδικά Διαχειριστικά Σχέδια, μέσω των οποίων θα προκύψουν και οι αντίστοιχες δεσμεύσεις και μέτρα ώστε να επιτευχθεί η βιώσιμη προστασία των ειδών.

Στο τέλος της παρούσας Γνώμης, η ΟΚΕ παραθέτει μια σειρά συγκεκριμένων προτάσεων, προκειμένου το υπό αξιολόγηση Σχέδιο Νόμου να μπορέσει να εκπληρώσει τους στόχους του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες:

- Δραστική απλούστευση του Σχ/Ν.
- Σημαντικός περιορισμός τω κατηγοριών προστατευομένων περιοχών.
 - Αναζήτηση νεωτερικών τρόπων συνεργασίας των παραγωγικών δραστηριοτήτων με την έμπρακτη προστασία της φύσης.
 - Εφαρμογή προσωρινών περιορισμών, όπου είναι επείγον και οριστικών μόνο μετά την εκπόνηση ΕΠΜ σε κάθε περιοχή.
- Ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών.
- Αναθεώρηση του μοντέλου των Φορέων Διαχείρισης.
- Ουσιαστική προστασία του φυσικού τοπίου.
- Οικονομική αποτίμηση της βιοποικιλότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το παρόν Σχέδιο Νόμου έχει τίτλο «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» και περιλαμβάνει 30 άρθρα κατανεμημένα σε έξι Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ έχει τίτλο «Σκοπός και στόχοι για τη διατήρηση της Βιοποικιλότητας» και περιλαμβάνει τα άρθρα 1 και 2.

Το άρθρο 1 ορίζει ότι σκοπός των ρυθμίσεων είναι η αειφόρος διαχείριση και η αποτελεσματική διατήρηση της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου και προσδιορίζει τους ειδικότερους στόχους.

Στο άρθρο 2 διατυπώνονται οι ορισμοί των σχετικών εννοιών του παρόντος Σχεδίου Νόμου.

Το Κεφάλαιο Β΄ με τίτλο «Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών» περιλαμβάνει τα άρθρα 3 - 9.

Με το άρθρο 3 ορίζεται ότι το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μια ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του ν.1650/1986, με στόχο την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους. Επίσης, καθορίζεται ότι η εποπτεία της λειτουργίας και ο κεντρικός συντονισμός του ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής «Φύση 2000».

Με τα άρθρα 4, 5 και 6 αντικαθίστανται τα άρθρα 18, 19 και 21 αντίστοιχα του ν.1650/1986.

Με το άρθρο 7, που αφορά στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, τροποποιούνται τα άρθρα 15 και 17 του ν.2742/1999.

Το άρθρο 8 περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την προστασία και την διαχείριση των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) κατ' εφαρμογή της Οδηγίας

92/43/ΕΟΚ, όπως κυρώθηκε με την ΚΥΑ της 28/12/1998. Επιπλέον, προβλέπεται ότι ρυθμίσεις με οριζόντιο ή και ειδικότερο χαρακτήρα για την προστασία και οικολογική διαχείριση των ΕΖΔ μπορεί να εξειδικεύονται περαιτέρω, καθώς και να ορίζονται πρόσθετες, με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των εκάστοτε συναρμόδιων υπουργών.

Το άρθρο 9 περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την προστασία και την διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

Το Κεφάλαιο Γ' που έχει τίτλο «Διατήρηση Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας» περιλαμβάνει τα άρθρα 10 - 12.

Το άρθρο 10 αναφέρεται στον εθνικό κατάλογο σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας, ο οποίος αποτελεί μέρος της εθνικής απογραφής της ελληνικής βιοποικιλότητας του άρθρου 17, παρ. 3, περ. β, υποδιαιρείται σε κατηγορίες προστασίας και εγκρίνεται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ως κατηγορίες προστασίας θεωρούνται οι κατηγορίες κινδύνου των εθνικών κόκκινων καταλόγων.

Το άρθρο 11 αφορά στον εθνικό κατάλογο ενδημικών ειδών χλωρίδας και πανίδας ο οποίος εγκρίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τροποποιεί αναλόγως τους πίνακες Α και Β του π.δ. 67/1981.

Το άρθρο 12 κάνει αναφορά στον κατάλογο των εισβαλλόντων ξενικών ειδών στα οικοσυστήματα της χώρας, ο οποίος συντάσσεται με ευθύνη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.

Το Κεφάλαιο Δ' έχει τίτλο «Διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και πρόληψη της υποβάθμισης» και περιλαμβάνει τα άρθρα 13 - 16.

Με το άρθρο 13 προσδιορίζεται ότι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπονεί εθνικό σχέδιο προσαρμογής των δράσεων διαχείρισης οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας ανάλογα με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Στο άρθρο 14 διατυπώνεται ρητά ότι η διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι ασύμβατη με την επιμόλυνση των φυσικών ειδών από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς. Επίσης, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προβλέπονται κυρώσεις σε εταιρείες, όταν σε δύο και πλέον συνεχείς ελέγχους διαπιστώνονται επιμολύνσεις στο υλικό που διακινούν.

Με το άρθρο 15 προσδιορίζεται ότι αρμόδιος φορέας του κράτους για την προστασία της βιοποικιλότητας είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Επίσης, η προστασία της αγροτικής βιοποικιλότητας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τα άγρια και συγγενή των καλλιεργουμένων ειδών, ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Με το άρθρο 16 τροποποιούνται τα άρθρα 22 και 28 του ν.1650/1986.

Το Κεφάλαιο Ε' έχει τίτλο «Επιστημονική Έρευνα, Κοινωνική Ενημέρωση και Συμμετοχή» και περιλαμβάνει τα άρθρα 17 - 22.

Με το άρθρο 17 ορίζεται ότι όλα τα αναγκαία μέτρα για την προώθηση της επιστημονικής έρευνας που απαιτείται για την προστασία της βιοποικιλότητας αναλαμβάνονται από την Πολιτεία. Επιπλέον, ορίζονται τα βασικά εργαλεία διαχείρισης της βιοποικιλότητας.

Το άρθρο 18 προσδιορίζει ότι η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής παιδείας και η ενημέρωση της κοινωνίας είναι υποχρέωση του κράτους.

Το άρθρο 19 αφορά στην Επιτροπή «Φύση 2000», η οποία αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

Το άρθρο 20 περιλαμβάνει σχετικές εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Το άρθρο 21 περιέχει σχετικές μεταβατικές διατάξεις.

Το άρθρο 22 περιλαμβάνει καταργούμενες διατάξεις.

Το Κεφάλαιο ΣΤ' έχει τίτλο «Διάφορα Θέματα» και περιλαμβάνει τα άρθρα 23 - 27.

Το άρθρο 23 ρυθμίζει θέματα που αφορούν στην σύσταση των νομοπαρασκευαστικών επιτροπών.

Το άρθρο 24 αναφέρεται στη νομική κάλυψη των υπαλλήλων ν.π.δ.δ. Ειδικότερα, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προσδιορίζονται οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις ανάθεσης, ενώ οι καλυπτόμενες δαπάνες και υπηρεσίες, η διαδικασία καταβολής της αμοιβής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια προβλέπονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Π.Ε.Κ.Α.

Με το άρθρο 25 προβλέπεται η χρηματοδότηση του ν.π.ι.δ. με την επωνυμία «Οργανισμός Διοίκησης και Διαχείρισης Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης Αντώνη Τρίτση» και από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Με το άρθρο 26 καθορίζεται ότι διαχείριση και η εν γένει λειτουργία και συντήρηση του δικτύου καλωδιακής τηλεόρασης που έχει εγκατασταθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στις περιοχές Πλάκας, Εξαρχείων και Κολωνακίου του Δήμου Αθηναίων, ανήκουν εφεξής στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Με το άρθρο 27 συμπληρώνεται η διάταξη του άρθρου 9 του ν. 2947/2001 που αφορά στη θητεία του Γενικού Επιθεωρητή και του Τομέαρχη Επιθεωρητή καθώς επίσης των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος.

Με το άρθρο 28 προβλέπεται η μετεγκατάσταση των οικισμών Ακρινής του Νομού Κοζάνης και Αγίων Αναργύρων του Νομού Φλώρινας λόγω γειννίασης αυτών με ορυχεία και με εδάφη που διαθέτουν λιγνιτοφόρα κοιτάσματα.

Το άρθρο 29 ρυθμίζει θέματα δαπανών της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος και του προσωπικού της, καθώς επίσης και τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα πιστώσεων που υπάρχουν στις 31.12.2010 στα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης.

Το άρθρο 30 ορίζει ότι η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, σε πανευρωπαϊκή κλίμακα, οι κύριες πιέσεις στη βιοποικιλότητα, είναι η αστική διασπορά, η ανάπτυξη υποδομών, η ελάττωση του pH, ο ευτροφισμός, η ερημοποίηση, η υπερεκμετάλλευση των πόρων, η εντατικοποίηση της γεωργίας, η εγκατάλειψη της γης και η κλιματική αλλαγή.

Στις παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές της Μεσογείου, οι απειλές για τη βιοποικιλότητα, όπως έχουν αναγνωρισθεί στο Στρατηγικό Πρόγραμμα Δράσης στο πλαίσιο της Σύμβασης της Βαρκελώνης (2003), είναι η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στην παράκτια ζώνη, περιλαμβανομένου του τουρισμού, η αλιεία σε ευαίσθητα οικοσυστήματα (π.χ. λιβάδια Ποσειδωνίας, κοραλλιογενείς περιοχές, μικρούς όρμους και σπηλιές), η παράνομη αλιεία, η υπεραλίευση και η απουσία δεδομένων παρακολούθησης, η εισβολή ξενικών ειδών, η κατασκευή φραγμάτων, η ρύπανση, τα παγκόσμια φαινόμενα του θερμοκηπίου (π.χ. ερημοποίηση, διάβρωση εδαφών, ανύψωση της στάθμης, αύξηση της αλατότητας και της θερμοκρασίας της θάλασσας) και το εμπόριο απειλούμενων ειδών.

Η Ελλάδα αποτελεί σημαντική περιοχή για την ευρωπαϊκή χλωρίδα και πανίδα, τόσο εξαιτίας του υψηλού ενδημισμού της, όσο και γιατί είναι από τα τελευταία καταφύγια πολλών, σπάνιων στην υπόλοιπη Ευρώπη, ειδών. Στη χώρα μας τα άμεσα αίτια απώλειας της βιοποικιλότητας, μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

- Εντατική και μη αειφορική άσκηση παραγωγικών δραστηριοτήτων η οποία αφενός έχει οδηγήσει στην απώλεια, υποβάθμιση και κατάτμηση ενδιαιτημάτων και αφετέρου στη ρύπανση του εδάφους, του νερού και της ατμόσφαιρας. Η διάθεση μεγάλων ποσοτήτων ακατέργαστων ή τοξικών λυμάτων και αποβλήτων, τα μεγάλης κλίμακας θαλάσσια ατυχήματα, η

εκτεταμένη χρήση μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ρυπαίνουν τους πόρους από τους οποίους εξαρτάται άμεσα η βιοποικιλότητα.

- Κλιματική αλλαγή και Φυσικές καταστροφές, ιδίως οι καταστροφές φυσικών οικοτόπων από πυρκαγιές. Όσον αφορά στην αλλαγή του κλίματος είναι γνωστό ότι ακόμη και μια μικρή αύξηση της θερμοκρασίας μπορεί να επιφέρει επιπτώσεις στην ικανότητα των ειδών να επιβιώνουν και να αναπαράγονται στις περιοχές όπου ζούσαν έως σήμερα. Η αλλαγή του κλίματος, σε περίοδο μόλις λίγων δεκαετιών, μπορεί να ακυρώσει τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί μέχρι σήμερα για τη διατήρηση και την αειφορική διαχείριση της βιοποικιλότητας. Ήδη έχουν αρχίσει να γίνονται ορατές και στην Ελλάδα οι επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος στη βιοποικιλότητα.

- Διοικητικοί παράγοντες: Η πλημμελής εφαρμογή της νομοθεσίας, η ατιμωρησία του περιβαλλοντικού εγκλήματος, ο χαμηλός βαθμός ολοκλήρωσης του Εθνικού Κτηματολογίου και των Δασικών χαρτών, η πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων σε διάφορα Υπουργεία και η έλλειψη ενιαίου σχεδιασμού και Εθνικής Στρατηγικής είναι οι βασικότεροι παράγοντες που οδηγούν σε μία σταδιακή και συνεχή υποβάθμιση της βιοποικιλότητας της χώρας.

- Εισβολή χωροκατακτητικών ξενικών ειδών: Τα ξενικά είδη ανταγωνίζονται τα αυτόχθονα είδη για τους ίδιους πόρους επιβίωσης ή διασταυρώνονται με αυτά. Έτσι, τα αυτόχθονα είδη κινδυνεύουν να υποβαθμιστούν πληθυσμιακά και γενετικά, έως και να εξαφανιστούν πλήρως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η ΟΚΕ είχε και κατά το παρελθόν ασχοληθεί εκτεταμένα με το ζήτημα της προστασίας της Φύσης και είχε διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος που διαπιστώθηκαν¹.

Βασική θέση της Ο.Κ.Ε. είναι ότι η περιβαλλοντική προστασία μπορεί να συνδυαστεί αρμονικά με την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στο πλαίσιο μίας ολοκληρωμένης πολιτικής προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων.

Η διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου και η αυστηρή προστασία των πλέον ευαίσθητων περιοχών με την υιοθέτηση των ευρωπαϊκών κανόνων, την κατάλληλη προσαρμογή της νομοθεσίας και την κύρωση των διεθνών συμβάσεων δεν εμποδίζει την ανάπτυξη, αλλά αντίθετα ευνοεί τις πιο ποιοτικές διαστάσεις της. Τα πλεονεκτήματα της αειφόρου ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για μικρούς και σχετικά απομονωμένους τόπους, όπως είναι οι ορεινές περιοχές και τα νησιά της χώρας μας, καθώς η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής θα προσέλκυε άμεσα νέους κατοίκους αλλά θα αύξανε και την τουριστική κίνηση υψηλού επιπέδου.

Όσον αφορά στο παρόν Σχ/Ν, αυτό έρχεται να καλύψει το κενό που υπάρχει σε ό,τι αφορά στα θέματα της βιοποικιλότητας στη χώρα μας. Είναι γνωστό ότι η επίλυση του προβλήματος των περιβαλλοντικών απειλών και η συρρίκνωση της βιοποικιλότητας που παρατηρείται έχει απασχολήσει τη χώρα τα τελευταία τριάντα χρόνια. Η διατύπωση, αφομοίωση και επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, στην πραγματική σημερινή τους διάσταση, αντιμετωπίζεται με δυσκολία και με καθυστέρηση. Ένας νόμος για την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας ήταν επομένως απαραίτητος, λόγω της ταχείας υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και λόγω των επιτακτικών υποχρεώσεων μας προς την ΕΕ.

¹ Γνώμη Πρωτοβουλίας Νο 193 «Περιβάλλον-Προστασία της Φύσης», Ιανουάριος 2008.

Στο σημείο αυτό, όμως, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η βιοποικιλότητα έχει ανάγκη μιας ορθολογικής διαχείρισης, όχι για την ικανοποίηση των διεθνών πιέσεων και υποχρεώσεων, αλλά επειδή αποτελεί τη βάση των περισσότερων ζωτικών για την οικονομία πόρων. Τα οικοσυστήματα βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με την ικανοποίηση των σημερινών ανθρώπινων αναγκών και μέσα από αυτό το πρίσμα θα προχωρήσουμε στην αξιολόγηση του νομοσχεδίου. Δύο επομένως είναι οι πυλώνες όπου σύμφωνα με τις απόψεις της ΟΚΕ πρέπει να στηρίζεται μία οικονομικά αποδοτική και ισχυρή στρατηγική για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας:

Ο πρώτος πυλώνας είναι η κλασική προσέγγιση του προσδιορισμού των τμημάτων του εδάφους, των υδάτων, των ενδιαιτημάτων και της θάλασσας της χώρας όπου η αξία διατήρησής τους υπερβαίνει οποιαδήποτε άλλη αξία χρήσης και απαιτεί αυστηρή προστασία. Αυτό η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να προκύψει μέσα από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) της κάθε περιοχής προστασίας και μέσα από μια SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ανάλυση, με την οποία θα προσδιορίζονται τα δυνατά (Strengths) και τα αδύνατα (Weaknesses) σημεία μίας περιοχής, οι απειλές (Threats) αλλά και οι ευκαιρίες (Opportunities) ανάπτυξης που υπάρχουν.

Ο δεύτερος πυλώνας αναγνωρίζει ότι, ακόμη και με ένα τέτοιο δίκτυο προστασίας, άγριοι ή αυτοφυείς οργανισμοί ζουν σε χώρους που χρησιμοποιούνται κυρίως για άλλους σκοπούς από αυτόν της διατήρησης της βιοποικιλότητας. Προσαρμογές στον τρόπο με τον οποίο τα οικοσυστήματα αυτά χρησιμοποιούνται μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλό βαθμό διατήρησης της βιοποικιλότητας χωρίς τη μείωση των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων. Καίριο ζήτημα επομένως για τη θέσπιση ενός αποτελεσματικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών είναι η ιεράρχηση των επιπέδων προστασίας και χρήσης.

Όσον αφορά τις βασικές διαπιστώσεις της ΟΚΕ που προέκυψαν από τη Γενική Αξιολόγηση του Σχ/Ν αυτές επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

- Είναι ιδιαίτερα σημαντική η προσπάθεια που γίνεται, μέσω του Σχ/Ν, για να αποκεντρωθούν ορισμένες δραστηριότητες στην Περιφέρεια. Σημαντικά όμως ζητήματα που άπτονται της καθημερινής ζωής και των αναπτυξιακών προοπτικών ενός τόπου εξακολουθούν να αποφασίζονται, χωρίς την ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι ρυθμίσεις αυτές πρέπει να συζητούνται, όχι μόνο με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και με τις τοπικές κοινωνίες και τους αντιπροσωπευτικούς φορείς τους, με στόχο την μόνη δυνατή εξασφάλιση της προστασίας που είναι η αρμονικότερη συνύπαρξη ανθρώπινης κοινωνίας και φύσης. Μόνο έτσι καθίσταται δυνατή η κατανόηση, η αποτελεσματική εφαρμογή αλλά και η βελτίωση του νόμου μέσα από τις εποικοδομητικές προτάσεις που οι άνθρωποι της περιοχής είναι συχνά σε θέση να κάνουν.

- Ένα σημείο στο οποίο θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή είναι ότι δεν γίνεται καμία αναφορά στην οικονομική διάσταση της βιοποικιλότητας στο σύνολο του Σχεδίου Νόμου (δεν αναφέρεται ούτε στο άρθρο 17 που αφορά στην επιστημονική έρευνα). Δεν υπάρχουν επίσης ρυθμίσεις για την πρόσβαση στο γενετικό υλικό της χώρας και τον ισότιμο επιμερισμό των κερδών από τη χρήση τους.

- Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας και στις άλλες πολιτικές θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα καθώς είναι βασική προϋπόθεση για την βιώσιμη ανάπτυξη. Κάτι τέτοιο όμως δεν απορρέει από το Σχ/Ν. Η συνέργεια με συναρμόδια υπουργεία φαίνεται ότι είναι εκτελεστικού χαρακτήρα και όχι προϊόν της από κοινού χάραξης πολιτικής.

- Οι διατάξεις που αναφέρονται στην προστασία του τοπίου είναι ελάχιστες και πρακτικά περιορίζονται σε βιολογικά προστατευτέα αντικείμενα. Αυτό συμβαίνει παρά το ότι, όπως αναφέρεται στην Εισαγωγή του Σχεδίου Νόμου, η διατήρηση του τοπίου είναι ένας από τους στόχους του. Σημειώνεται ότι το ελληνικό φυσικό τοπίο είναι μοναδικής αξίας και αποτελεί ίσως το σημαντικότερο φυσικό πόρο της χώρας.

- Χρησιμοποιείται μεγάλος αριθμός όρων, γεγονός που δεν βοηθά στην αφομοίωση των αναγκαίων εννοιών από την πολίτη και επομένως στην

εφαρμογή του νόμου (σημειώνεται ότι παλιά η νομοθεσία είχε χρησιμοποιήσει πολύ πιο ελκυστικούς και συμβολικούς όρους: εθνικός δρυμός, αισθητικό δάσος, μνημείο της φύσης, τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους). Οι διακρίσεις των κατηγοριών προστασίας σε εννέα κατηγορίες² αυξάνει την πολυπλοκότητα και υπονομεύει τις όποιες φιλότιμες προσπάθειες προστασίας. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαίο (ούτε για λόγους ουσίας, ούτε λόγω νομοθεσίας της Ε.Ε.) να χωριστούν οι προστατευόμενες περιοχές σε τόσες πολλές κατηγορίες, οι οποίες προφανώς έχουν μεγάλες επικαλύψεις μεταξύ τους.

- Στο Σχ/Ν υπάρχει πρόβλεψη για έκδοση πολλών διαδικαστικών Π/Δ και Υ/Α που κατά κανόνα αργούν πολύ ή δεν εκδίδονται ποτέ, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την άμεση και ουσιαστική εφαρμογή του νομοσχεδίου. Επίσης συνεχίζεται η γραφειοκρατική οργάνωση της προστασίας που καθορίστηκε κυρίως με τον αποτυχημένο νόμο 2742/1999. Με τον τρόπο αυτό η διαχείριση της προστασίας της φύσης επιβαρύνεται υπέρμετρα με πλήθος διαδικασιών και ρυθμίσεων και γίνεται στην πράξη ανεφάρμοστη.

- Το Σχ/Ν βασίζεται στην υπάρχουσα οριοθέτηση των περιοχών «Φύση 2000», η επιστημονική τεκμηρίωση της οποίας είναι αμφισβητήσιμη και θα πρέπει να επανεξετασθεί. Επιπλέον, ορίζει διάφορες απαγορεύσεις οριζόντιου χαρακτήρα για όσους τόπους βρίσκονται μέσα σε αυτές τις περιοχές. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα έπρεπε τόσο τα όρια των περιοχών «Φύση 2000», όσο και οι ειδικές απαγορεύσεις και ρυθμίσεις για κάθε περιοχή, να καθοριστούν με επιστημονική τεκμηρίωση, μετά από την εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) για κάθε προστατευτέα περιοχή.

- Λαμβάνοντας δε υπόψη μας, ότι το ποσοστό επιφανείας της χώρας που εντάσσεται σε διάφορες ζώνες προστασίας (ΕΖΔ & ΖΕΠ) είναι μεγαλύτερο του 27%, θεωρούμε ότι η υπό όρους και νόμιμα αδειοδοτημένη παραγωγική δραστηριότητα εντός προστατευόμενης ζώνης μπορεί να συνεισφέρει θετικά στην επίτευξη των στόχων διατήρησης, αλλά και στην βιώσιμη προστασία. Πρέπει να καθορίζεται σαφώς ότι οι παραγωγικές δραστηριότητες είναι επιτρεπτές υπό συγκεκριμένες σαφώς καθοριζόμενες

² 1) περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης 2) περιοχές προστασίας της φύσης 3) εθνικά πάρκα 4) περιφερειακά πάρκα 5) ειδικές ζώνες διατήρησης 6) ζώνες ειδικής προστασίας 7) καταφύγια άγριας ζωής 8) προστατευόμενα τοπία 9) προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί.

προϋποθέσεις, ανάλογα με την οικολογική ευαισθησία κάθε περιοχής και επομένως δεν είναι 'a priori' απαγορευτές. Μία τέτοια προσέγγιση συμβαδίζει απόλυτα και με τη λογική της πράσινης ανάπτυξης, όπου η φύση συνυπάρχει και υποστηρίζει την ανθρώπινη δραστηριότητα και ευημερία. Η εμπειρία άλλων Ευρωπαϊκών χωρών στον τομέα αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμη.

- Δεν αξιοποιείται η υπάρχουσα δεκαετής εμπειρία για να αναθεωρηθεί ή να βελτιωθεί το προβληματικό, έως και αποτυχημένο, μοντέλο των Φορέων Διαχείρισης Προστατευομένων Περιοχών. Αντίθετα, συνεχίζεται η εφαρμογή του με ελλιπή χρηματοδότηση και ανεπαρκή στελέχωση, γεγονός που αναμένεται να έχει στο μέλλον ακόμα πιο αρνητικά αποτελέσματα.

- Προβληματική κρίνεται η έννοια των Περιφερειακών Πάρκων, τα οποία ιδρύονται όχι με την διεθνώς καθιερωμένη κατεύθυνση της οικοανάπτυξης (βλ. το επιτυχημένο Γαλλικό παράδειγμα), αλλά με την νέα αμφιλεγόμενη έννοια των περιοχών «περιφερειακής αξίας». Παράλληλα, καταργείται ουσιαστικά η πολύ χρήσιμη πρόβλεψη του Ν.1650/86 για «περιοχές οικοανάπτυξης».

- Σχετικά με το φλέγον ζήτημα της δόμησης εντός των περιοχών «Φύση 2000», η ρύθμιση για τα 10 στρέμματα είναι μια οριζόντια προσέγγιση που εκφράζει ισοπεδωτικά τις (ενδεχομένως προς την σωστή κατεύθυνση υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις) ιδέες για την κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης. Σε κάποιες περιοχές ίσως να είναι βλαβερή για την βιοποικιλότητα η δόμηση είτε σε 10 ή και σε περισσότερα στρέμματα, ενώ σε άλλες είναι πιθανό να χρειάζονται διαφορετικού τύπου περιορισμοί, ενώ η δόμηση στα 4 στρέμματα μπορεί να μην βλάπτει. Δεν πρέπει οι χωροταξικού τύπου οριζόντιες προσεγγίσεις να καθορίζουν τα μέτρα προστασίας των φυσικών περιοχών, τα οποία χρειάζεται να εξειδικεύονται με επιστημονικό τρόπο, ανάλογα με τις ανάγκες προστασίας των φυσικών αντικειμένων (διάφορα είδη χλωρίδας ή πανίδας, οικοσυστήματα, τοπία κ.λπ.). Επομένως, όπως έχει σημειωθεί και προηγουμένα, για την κάθε περιοχή «Φύση 2000» η ΟΚΕ θεωρεί ότι χρειάζονται ειδικά μέτρα (που μπορεί να είναι πολύ διαφορετικά) και τα οποία μόνο από μια Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη μπορεί να τεκμηριωθούν. Η συγκεκριμένη οριζόντια προσέγγιση του Σχ/Ν θα καταλήξει σε ανεφάρμοστη προστασία και πιθανότατα σε έξαρση της αυθαιρεσίας.

- Παρατηρείται μια συνεχής τάση ένταξης και άλλων περιοχών υπό καθεστώς αυστηρής προστασίας, χωρίς όμως παράλληλα να έχουν στο ελάχιστο διασφαλιστεί οι όροι και οι συνθήκες μελέτης και ουσιαστικής προστασίας των ήδη προστατευόμενων. Χαρακτηριστική περίπτωση η συμπερίληψη στις περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών (habitat / species management areas) των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (SAC), των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (SPA) αλλά και των Καταφυγίων Άγριας Ζωής (Κ.Α.Ζ).

Συμπερασματικά η ΟΚΕ θεωρεί ότι η αποτελεσματική προστασία των περιοχών του δικτύου «Φύση 2000», αλλά και άλλων περιοχών και ζωνών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, προϋποθέτει ένα σύνθετο οπλοστάσιο μηχανισμών, που περιλαμβάνουν (α) Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) και (β) Διαχειριστικά Σχέδια.

Επιβάλλεται επομένως να προηγηθούν οι ΕΠΜ για την οριοθέτηση και τον καθορισμό μέτρων προστασίας, με υποχρεωτικό προσανατολισμό σε αρμονικούς συνδυασμούς προστασίας και ανάπτυξης κατά περίπτωση, για όλες τις προστατευτέες περιοχές εντός των επόμενων 2 ετών με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ. Η εν λόγω διαδικασία δεν μπορεί να είναι «φωτογραφική», ούτε να στηρίζεται μόνο σε βιβλιογραφικά δεδομένα, αλλά συχνά απαιτεί εργασία πεδίου για διάστημα χρόνου και ταυτόχρονα πρέπει να επικαιροποιείται κατά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα, δεδομένου ότι αναφέρεται σε δυναμικές και όχι στατικές καταστάσεις. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι στον Ελλαδικό χώρο έχουν ολοκληρωθεί ΕΠΜ για ελάχιστες περιοχές (πέρα από το γεγονός ότι και για κάποιες από αυτές που έχουν ολοκληρωθεί, η επιστημονικότητα και το βάθος ανάλυσης τίθεται υπό αμφισβήτηση, δεδομένου ότι έχουν περιοριστεί σε σύντομες παρατηρήσεις πεδίου).

Στη συνέχεια επιβάλλεται να εκπονηθούν Ειδικά Διαχειριστικά Σχέδια (στηριγμένα πάνω στα αποτελέσματα των ΕΠΜ της κάθε περιοχής), μέσω των οποίων θα προκύψουν και οι αντίστοιχες δεσμεύσεις και μέτρα ώστε να επιτευχθεί η βιώσιμη προστασία των ειδών.

Ο συνδυασμός των ΕΠΜ με τα αντίστοιχα Ειδικά Διαχειριστικά Σχέδια πρέπει να αποτελεί την πληροφορία υποβάθρου, με βάση την οποία θα αποτιμάται από την Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κάθε είδους επενδυτικό σχέδιο ως προς τις αναμενόμενες επιπτώσεις και θα προκύπτει ακολούθως η δυνατότητα ή όχι ενεργοποίησης της παραγωγικής δραστηριότητας, όπως επίσης και οι αντίστοιχοι όροι και περιορισμοί (σε περίπτωση θετικής έκβασης), καθώς και τα αντίστοιχα αντισταθμιστικά οφέλη.

Επιπρόσθετα, η ΟΚΕ θεωρεί ότι για να μπορέσει το συγκεκριμένο Σχ/Ν να εκπληρώσει τους στόχους του θα πρέπει:

- Να απλουστευθεί δραστικά, ώστε να είναι λειτουργικό, εύκολα κατανοητό και εφαρμόσιμο.
- Να περιορισθούν σημαντικά, μέσα από ενοποιήσεις, οι κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών και να χρησιμοποιηθούν για αυτές νέα ελκυστικά ονόματα.
- Να αναζητηθούν νεωτερικοί τρόποι συνεργασίας των παραγωγικών δραστηριοτήτων (βιομηχανία, ενέργεια, τουρισμός, γεωργία, αλιεία κ.λπ.) με την έμπρακτη προστασία της φύσης.
- Να εφαρμοσθούν προσωρινοί περιορισμοί, όπου είναι επείγον. Εφαρμογή οριστικών περιορισμών (συμπεριλαμβανόμενου και του περιορισμού δόμησης) θα πρέπει να γίνεται μόνο μετά την εκπόνηση ΕΠΜ σε κάθε περιοχή.
- Να μην περιορίζεται η κοινωνική συμμετοχή στις αποφάσεις στην ηλεκτρονική επικοινωνία, αλλά να περιλαμβάνει δυνατότητα άμεσης ζωντανής επικοινωνίας των ανθρώπων του τόπου με τους ειδικούς.
- Να αναθεωρηθεί το μοντέλο των Φορέων Διαχείρισης, είτε με την ενίσχυσή τους μέσω εξασφαλισμένης χρηματοδότησης, επαρκούς στελέχωσης και δυνατότητας άσκησης δημόσιας εξουσίας, είτε με την μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους στην Περιφερειακή και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

- Να προβλεφθεί η προστασία του φυσικού τοπίου και όχι μόνο των βιολογικών χαρακτηριστικών. Επίσης θα πρέπει να προχωρήσουμε στην οικονομική αποτίμηση της βιοποικιλότητας.
- Να προσεχθούν ιδιαίτερα τα χρονικά περιθώρια που τίθενται για την έκδοση των απαιτούμενων Π.Δ και των Υ.Α. Οι προθεσμίες αυτές θα πρέπει να είναι αυστηρά δεσμευτικές για να έχουν νόημα. Στις περιπτώσεις που δεν τηρούνται είτε θα πρέπει να καθορισθούν αυστηρές κυρώσεις, είτε θα πρέπει να σταματήσει να ισχύει η συγκεκριμένη διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να προβλεφθεί η διασύνδεση του Σχ/Ν με το Εθνικό και τα Ειδικά Χωροταξικά.

Άρθρο 2

Η ΟΚΕ κρίνει αναγκαίο να συμπεριληφθούν στο παρόν άρθρο και οι ορισμοί του οικοτόπου και του προστατευόμενου είδους.

επίσης, προτείνει αντί για τον όρο «εισβάλλον ξενικό είδος» να χρησιμοποιηθεί ο όρος «Χωροκατακτητικό Ξενικό Είδος», όπως χρησιμοποιείται στη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα.

Άρθρο 4

Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά στις σχετικές αρμοδιότητες της δασικής υπηρεσίας. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα μπορούσαν να συνδυασθούν αποτελεσματικά με εκείνες των Φορέων Διαχείρισης και της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του Σχ/Ν. Το γεγονός αυτό κρίνεται ακόμη πιο προβληματικό, αν λάβει κανείς υπ' όψιν τη νέα διάρθρωση των υπηρεσιών που έγινε με την ίδρυση του ΥΠΕΚΑ, καθώς οι σχετικές αρμοδιότητες και Διευθύνσεις έχουν πλέον μεταφερθεί σ' αυτό.

Παρ. 2

Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στο τέλος της συγκεκριμένης παραγράφου «.....ή πολιτιστικής σημασίας τους».

Άρθρο 5

Παρ. 3.2, εδ. β

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να απαλειφθεί η έκφραση «...βελτίωση της ποιότητας του αέρα και η ρύθμιση του κλίματος».

Παρ. 3.2, εδ. δ

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι στο σημείο αυτό περιορίζεται σημαντικά η έννοια της οικοανάπτυξης.

Προτείνεται επίσης να συμπεριληφθεί στις ήπιες και περιβαλλοντικά φιλικές ασχολίες (στις οποίες το Σχ/Ν περιλαμβάνει την ερασιτεχνική αλιεία) και το επιλεκτικό κυνήγι.

Παρ. 4.3

Στην παράγραφο αυτή επανακαθορίζεται ο χαρακτήρας των Καταφυγίων Άγριας Ζωής με παρόμοιο τρόπο όπως μετά την εισαγωγή του αρ. 57 του Ν.2637/1998 για την τροποποίηση του Δασικού Κώδικα (86/1969). Στον ορισμό αυτό αναφέρεται ότι ως Κ.Α.Ζ. δύναται να χαρακτηρίζονται «φυσικές περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες)».

Ωστόσο, με το Σχέδιο Νόμου δύναται να ορίζονται ως Κ.Α.Ζ. «σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας,[...]».

Επομένως, η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να γίνει σαφές με ποια αντικειμενικά και επιστημονικά κριτήρια θα επιλέγονται περιοχές ως Κ.Α.Ζ., δεδομένου ότι η παρούσα ρύθμιση έρχεται σε αντίθεση με τα σαφή κριτήρια που προβλέπει ο Δασικός Κώδικας ως σήμερα.

Επίσης, η αναφορά στους «οικολογικούς διαδρόμους», ως μορφές της φύσης που δύναται να χαρακτηρίζονται ως Κ.Α.Ζ., είναι τουλάχιστον ασαφής, με ενδεχόμενο τη δημιουργία παρερμηνειών από την Διοίκηση. Συγκεκριμένα:

- Δεν διευκρινίζεται η διαδικασία και τα κριτήρια καθορισμού ζωνών, ως «οικολογικών διαδρόμων», ή η έκταση που μπορεί να καταλαμβάνουν,

δεδομένου ότι αποτελούν «διαδρόμους» και όχι «αυτόνομες περιοχές» (μεταβατικός χαρακτήρας).

- Δεν διευκρινίζεται με βάση ποια επιστημονικά κριτήρια και αναγκαιότητες θα ορίζονται οι εν λόγω «διάδρομοι».

- Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εν λόγω διάδρομοι παίρνουν τον χαρακτήρα περιοχών Κ.Α.Ζ. οι οποίες –αντίστοιχα- αντιμετωπίζονται με βαρύτητα ζωνών Φύσης 2000.

Επομένως, η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι παραπάνω όροι και διαδικασίες οφείλουν να αποσαφηνιστούν εντός του Σχ/Ν.

Παρ. 4.3, εδ. β

Στην παράγραφο αυτή ορίζονται οι περιοριστικοί όροι – απαγορεύσεις που θα ισχύσουν εντός των Καταφυγίων Άγριας Ζωής και καταργείται η παρ. 3 του αρ. 57 Ν.2637/1998.

Η ΟΚΕ προτείνει να γίνει διάκριση των ΚΑΖ από τις λοιπές περιοχές Φύσης 2000, ώστε να αποτελέσουν διακριτή ενότητα με διαφορετικές προσεγγίσεις από πλευράς όρων και μέτρων προστασίας, υπό το πρίσμα ότι τα ΚΑΖ δεν είναι περιοχές αποκλεισμού δραστηριοτήτων και –σε κάθε περίπτωση- δεν συντρέχουν γι' αυτές τις περιοχές οι ίδιοι λόγοι εφαρμογής περιορισμών, όπως στις περιοχές Φύσης 2000.

Άρθρο 6

Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στο σημείο «... ή άλλη φυσική αξία... συναξιολογώντας υφιστάμενες κοινωνικές ανάγκες, έργα, δραστηριότητες και δομές και στοχεύοντας πάντα σε διατήρηση συνθηκών αειφορίας για το σύνολο των παραμέτρων που διαμορφώνουν το φυσικό τοπίο» (πρόκειται για βελτίωση της καταργούμενης αναφοράς από την παρ. Β.2 του αρθ. 4 της ΚΥΑ 33318/3028/28-12-1998).

Παρ. 2 και 3

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Ειδική Έκθεση που αναφέρεται στις συγκεκριμένες παραγράφους θα πρέπει να αντικατασταθεί με ΕΠΜ.

Επίσης, όσον αφορά στη ρύθμιση, μέσω της οποίας προβλέπεται ότι ο χαρακτηρισμός εκτάσεων δίνεται στις Περιφέρειες χωρίς όμως παράλληλα να τους παρέχεται η δυνατότητα τροποποιήσεων, θα πρέπει να συμπληρωθεί κατάλληλα, ή εναλλακτικά να πάρει αποκλειστικά τη δυνατότητα χειρισμού το ΥΠΕΚΑ και για τον χαρακτηρισμό και για τυχόν τροποποιήσεις.

Παρ. 5

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να προβλεφθούν διαφορετικές διάρκειες ισχύος για τις περιοχές που περικλείουν είδη που είναι καταγεγραμμένα στον κόκκινο κατάλογο (άρα είδη που κινδυνεύουν), σε σχέση με αυτές που αφορούν είδη που δεν κινδυνεύουν. Παράλληλα θα πρέπει να γίνεται συστηματική πρόβλεψη χρονικών διαστημάτων επικαιροποίησης των Ειδικών Μελετών, με σκοπό την απόκτηση ουσιαστικής και αξιόπιστης πληροφορίας, ως προς την κατάσταση και τις πιέσεις που δέχονται οι πληθυσμοί.

Τα προαναφερόμενα κρίνονται ως ο μόνος αποδεκτός και επιστημονικός τρόπος να διασφαλιστεί το αιτούμενο, αλλά και να συνταχθούν Διαχειριστικά Σχέδια που να διασφαλίζουν την ουσία του Νόμου.

Στο παρόν άρθρο το θέμα της πληροφορίας υποβάθρου για κάθε περιοχή αντιμετωπίζεται ως στατικό δεδομένο, ενώ πρόκειται για δυναμικό φαινόμενο που απαιτεί συνεχή ροή πληροφοριών και επικαιροποιήσεις.

Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια ισχύος των 15 ετών δεν μπορεί να θεωρείται ότι αντιπροσωπεύει αξιοπρεπή πληροφορία υποβάθρου για βιοκοινωνίες, οι οποίες σύμφωνα με την στόχευση του Νόμου πρέπει να προστατευθούν, ιδιαίτερα δε για όσες περικλείουν είδη που κινδυνεύουν.

Η ΟΚΕ προτείνει για μεν τις περιοχές προστασίας ειδών που καταγράφονται στον κόκκινο κατάλογο η διάρκεια ισχύος να μην υπερβαίνει τα 5 έτη, (το ίδιο δε να ισχύει για τις επικαιροποιήσεις τους), για δε τις λοιπές περιοχές να τεθεί ένας ορίζοντας διάρκειας και επικαιροποιήσεων της τάξης των 10 ετών.

Άρθρο 7

Παρ. 2

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η ίδρυση Δ/νσεων Συντονισμού, όπως αναφέρεται στη συγκεκριμένη παράγραφο, θα επιτείνει το φαινόμενο αλληλεπικάλυσης αρμοδιοτήτων και θα δημιουργήσει μεγαλύτερη σύγχυση. Απαιτείται επομένως προηγουμένως η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας.

Άρθρο 8

Παρ. 1

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να προσδιοριστεί και να τεκμηριωθεί «...η ικανοποιητική κατάσταση...». Πιστεύουμε ότι για την τεκμηρίωση θα πρέπει να συντάσσεται από τον φορέα διαχείρισης, μετά από έλεγχο και αξιολόγηση από ανεξάρτητο φορέα, μελέτη σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα π.χ. κάθε πέντε χρόνια, ώστε να τεκμηριωθεί η κατάσταση του οικοτόπου.

Άρθρο 9

Παρ. 1

Στη συγκεκριμένη παράγραφο γίνεται αναφορά στην απαγόρευση έργων που εμπίπτουν στις διατάξεις των Οδ. 96/82/ΕΚ (Seveso) που βρίσκονται σε περιοχές «Φύση 2000». Η εξορυκτική δραστηριότητα και η μεταλλευτική έρευνα δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της οδηγίας αυτής (βλ αρ. 4 παρ. ε της οδηγίας).

Επίσης σύμφωνα με την Οδ. 92/43/ΕΚ, για έργα με αρνητικές επιπτώσεις δεν τίθεται κάποια προηγούμενη απαγορευτική διάταξη για την πραγματοποίησή τους εντός περιοχής «Φύση 2000», αλλά αντίθετα προτείνεται η εξέταση του έργου με αξιολόγηση κατά στάδια (Οδ. 92/43/ΕΚ - Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Διαχείριση των περιοχών του δικτύου «Natura 2000» σελ. 30»).

Η ΟΚΕ, από την πλευρά της, θεωρεί ότι καθοριστική σημασία για την αδειοδότηση ενός έργου κατέχει η εξέταση των επιπτώσεων του (ουσιαστικά

μέσω της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του), παρά η φύση του καθεαυτή. Πρέπει επομένως να δοθεί βάρος και ιδιαίτερη σημασία στην αξιολόγηση των αναμενόμενων επιπτώσεων από μια δραστηριότητα, έχοντας σαν σημείο αναφοράς τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και τα επακόλουθα Διαχειριστικά Σχέδια και πάντα στη λογική συνεχούς παρακολούθησης και καταγραφής.

Παρ. 2

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να καθοριστεί με συγκεκριμένα κριτήρια η απόσταση, ώστε να μην υπάρχει η δυνατότητα αυθαιρεσίας, αναλόγως των περιστάσεων.

Παρ. 5

Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι απουσιάζει ο όρος έργα «κοινωνικής φύσεως» και πρέπει να προστεθεί μαζί με τον όρο του δημοσίου συμφέροντος για την εθνική οικονομία, καθώς δεν πρέπει να παραβλέπονται κατά το σχεδιασμό οι δημόσιες -κοινωνικές ανάγκες και προεκτάσεις έργων και δραστηριοτήτων.

Στα προηγούμενα, πρέπει να προστεθούν τα όσα ορίζονται στο αρ. 2 παρ.3 της Οδ. 92/43/ΕΚ, βάσει των οποίων «Κατά την λήψη μέτρων σύμφωνα με την παρούσα οδηγία (σ.σ. για την προστασία της βιοποικιλότητας) λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις καθώς και οι περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες».

Επίσης, σημειώνεται ότι στο Natura Guidance δίνεται συγκεκριμένη κατεύθυνση για αντισταθμιστικά μέτρα, ώστε να διασφαλιστεί η συνολική συνοχή του δικτύου προστατευόμενων περιοχών. Εάν αυτά δεν συγκεκριμενοποιηθούν τότε κανένα έργο δεν πρόκειται ποτέ να αξιολογηθεί ότι πληροί τις προϋποθέσεις να χωροθετηθεί εντός ΕΖΔ και ΖΕΠ.

Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί πως πρέπει να τηρείται τακτική ίσων απαιτήσεων μεταξύ χωροθέτησης έργου και χαρακτηρισμών ζωνών. Από το Σχ/Ν για την μεν χωροθέτηση έργων απαιτείται «επαρκής τεκμηρίωση», για δε την απογραφή βιοποικιλότητας αρκείται σε «εκτίμηση της κατάστασης». Θεωρούμε ότι και οι δύο προσεγγίσεις πρέπει να κινούνται σε κοινό πλαίσιο, αυτό της επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Άρθρο 11

Παρ. 2

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο πρέπει να αφορούν μόνο στα απειλούμενα ενδημικά είδη. Επομένως προτείνουμε να προστεθεί στο άρθρο η λέξη «απειλούμενα».

Άρθρο 13

Παρ. 2

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι υπάρχει αλληλεπικάλυψη αρμοδιοτήτων με το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.

Άρθρο 14

Η ΟΚΕ είναι κάθετα αντίθετη με την καλλιέργεια ΓΤΟ.

Άρθρο 15

Παρ. 1

Η ΟΚΕ κρίνει σκόπιμο ότι για να καταστεί σαφές ποιος φέρει την ευθύνη θα πρέπει η παράγραφος να ξεκινά ως εξής «Το κράτος φέρει την ευθύνη προστασίας της βιοποικιλότητας και λαμβάνει όλα τα.....»

Άρθρο 17

Επειδή η ΟΚΕ θεωρεί ότι η εκτίμηση μιας κατάστασης είναι πάντα σχετική, εξαρτάται δε από ποιόν φορέα πραγματοποιείται, με τι διαθέσιμα μέσα και χρόνο και –συνήθως- το βάθος ανάλυσης είναι εκ των συνθηκών μικρό προτείνει την αντικατάσταση της πρότασης που περιλαμβάνεται στη συγκεκριμένη παράγραφο ως εξής: Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται από επιστημονικές μελέτες που προέρχονται η

επιβεβαιώνονται από ερευνητικούς φορείς μείωση των πληθυσμών εντός ή περισσότερων....

Επίσης σε όποιο τμήμα του κειμένου αναφέρεται «εκτίμηση» της κατάστασης πρέπει να αντικατασταθεί με διατύπωση που να θέτει ως πύλη αναφοράς την «επιστημονική τεκμηρίωση».

Άρθρο 18

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι θετική η πρόβλεψη του εν λόγω άρθρου, καθώς μέχρι τώρα η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού γίνεται κυρίως μέσω των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και των προγραμμάτων ενημέρωσης που υλοποιούν ορισμένες ΜΚΟ.

Χρειάζεται, ωστόσο, η εξειδίκευση του τρόπου κατά τον οποίο τα ανακοινώσιμα αποτελέσματα έρευνας θα είναι προσβάσιμα στο κοινό, καθώς μέχρι σήμερα αυτό δεν έχει καταστεί δυνατό. Προτείνεται η διαδικτυακή πύλη των προστατευμένων περιοχών να είναι της αρμοδιότητας μόνον του ΥΠΕΚΑ πιστοποιημένη με ΚΥΑ, αλλά και να συμπληρωθεί με δημόσιες εκδηλώσεις σε τοπικό επίπεδο με την ενεργό συμμετοχή των τοπικών πληθυσμών.

Άρθρο 21

Παρ. 4B

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η συγκεκριμένη διάταξη όπως έχει συνταχθεί μπορεί να επιφέρει πολλά διαχειριστικά προβλήματα τόσο ως προς την προστασία, όσο και ως προς την ανάπτυξη της περιοχής. Κανένα περιοριστικό μέτρο δεν πρέπει να ισχύει χωρίς προηγούμενη εκπόνηση ΕΠΜ.

Στην Ολομέλεια της 4^{ης} Φεβρουαρίου 2011 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Πολυζωγόπουλος Χρήστος

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Α' ΟΜΑΔΑ

Αντζινάς Νικόλαος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Λέντζος Δημήτριος
Β' Αντιπρόεδρος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Ντουνούμης Γεώργιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Ασημακόπουλου Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Σκορίνης Νικόλαος
Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Ζούλοβιτς Μαργαρίτα
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Τσατήρης Γεώργιος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών

Β' ΟΜΑΔΑ

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γκουτζαμάνης Κωνσταντίνος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κολεβέντης Φώτης
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πουπάκη Κώστα
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κουτσιμπογιώργος Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαναρά Ζωή
Γ.Σ.Ε.Ε.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ταυρής Φίλιππος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Τούσης Αθανάσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ηλιόπουλος Ηλίας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Γ' ΟΜΑΔΑ

Αλεξανδράκης Νικόλαος
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Καφύρας Χαράλαμπος
Μέλος Γ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Γωνιωτάκης Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Κουκουλάκης Ζαχαρίας
Μέλος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Σωτηρακόπουλος Βασίλειος
Μέλος Δ.Σ. Π.Ι.Σ.

Δροσοπούλου Σοφία
Σύμβουλος Δ.Σ.Α.

Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

Γιαννακόπουλος Βασίλειος
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Σωτηρίου Ιωάννης
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Παπανίκος Γρηγόριος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: 210 9249510-2, Fax: 210 9249514, e-mail: ipr@oke-esc.eu